

9 septembrie, ora 22.30

Generozitate prin muzică

27 august - 24 septembrie 2023
festivalenescu.ro

Program

CONCERTELE DE LA MIEZUL NOPTII

Ateneul Român

PLATTFORM K+K VIENNA și VALENTINA NAFORNIȚA

A Sense of Mosaic

Strauss Suită din opera *Cavalerul Rozelor*

Brahms *Ophelia-Lieder* WoO22 (*Wie erkenn ich dein Treulieb; Sein Leichenhemd Weiss; Auf morgen ist Sankt Valentins Tag; Sie trugen ihn auf der Bahre bloss; Und kommt er nicht mehr zurück?*)

Saint-Saëns *Violons dans le soir*

Respighi *Arii și dansuri vechi*, Suita a III-a

Italiana / Arii de curte / Siciliana / Passacaglia

Piazzolla *Invierno Porteño*

de Falla *Introducere și Dansul ritual al focului* din baletul *Amorul vrăjitor*

Poulenc *Hotel; Les Chemins de l'amour*

Gershwin *Summertime; By Strauss*

Muzicieni:

KIRILL KOBANTSCHENKO vioară

PETRA KOVAČIČ vioară

MICHAEL STRASSER violă

FLORIAN EGGNER violoncel

BARTOSZ SIKORSKI contrabas

CHRISTOPH EGGNER pian

Cavalerul rozelor este cea mai cunoscută operă a lui **Richard Strauss (1864-1949)**, o operă comică în trei acte a cărei acțiune se petrece în societatea aristocratică vieneză din veacul al XVIII-lea. Au fost multe încercări de a se realiza o Suită de concert din muzica acestei opere. Singura versiune care i-a convenit compozitorului a fost cea interpretată în 1944 de către Filarmonica din New York, dirijată de Artur Rodzinski. Suita începe ca și preludiul operei, cu furtunosul motiv al cornilor și urmat de discursul pasionat al orchestrei ilustrând dragostea dintre Mareșală – o nobilă plină de farmec – și Octavian, un conte mult mai tânăr decât ea. Următorul moment este cel al „prezentării trandafirului” de către Octavian, ca mesager al caraghiosului baron Ochs, frumoasei Sophie, în semn de cerere în căsătorie. Dar cei doi tineri se îndrăgostesc pe loc unul de celălalt. Câteva efecte mai zgomotoase anunță apariția lui Ochs furios și primul vals cu aer galant. Vin apoi scenele din final, când Sophie și Octavian sunt fericiți că vor rămâne împreună. Suita se încheie în vârtejurile antrenante ale valsului, simbol al elegantei atmosfere vieneze.

Cântecele Ofeliei au fost compuse de **Johannes Brahms (1833-1897)** în 1873 la cererea unui celebru actor vienez, Josef Lewinski, protagonist al unui spectacol cu tragedia *Hamlet* de William Shakespeare, pentru a fi cântate de logodnica sa în rolul Ofeliei. Sunt cinci cântece foarte scurte pe care tragicul personaj feminin le intonează în scena din actul al 4-lea după ce fusese silită să se despartă de Hamlet și își pierduse rațiunea la moartea tatălui său. Brahms nu a intenționat să scrie un ciclu de lieduri (pe care nici nu le-a publicat, manuscrisele fiind descoperite abia în 1934), ci să ilustreze momentul din piesă, vocea fiind susținută de un acompaniament pianistic destul de redus. Liniile melodice sunt simple, dar de o mare noblețe, aducând a cântece populare, pe versurile shakespeariene traduse în germană de poetul și criticul August Wilhelm Schlegel.

Program

În vasta și variată creație a lui **Camille Saint-Saëns (1835-1921)**, liedurile (mai precis melodiile, cum numesc francezii acest gen de compoziții) ocupă un loc important. Romanța ***Viori în timpul serii***, scrisă în 1907 pe versurile Contesei Ana de Noailles, este un subtil omagiu adus viorii, care, în ambianța fascinantă a nopții, creează tonuri mângâietoare, tandre, capabile să stimuleze sentimente de iubire, dar și tente tragice, suspine, gemete, aducătoare de suferință. Saint-Saëns a conceput această romanță ca un dialog când pasionat, când foarte liric, între voce, vioară (cu o contribuție consistentă) și pian.

În secolul al XX-lea, mulți compozitori și-au îndreptat atenția către muzica veche reinterpretând-o, dându-i adesea o nouă haină (modernă). Printre aceștia, s-a numărat și **Ottorino Respighi (1879-1936)** care a fost nu numai compozitor și interpret, dar și un muzicolog pasionat de creațiile din Renaștere și Baroc. În cele trei suite orchestrale intitulate ***Vechi arii și dansuri pentru lăută***, Respighi a folosit melodii din secolele XVI-XVIII și cu ajutorul unei orchestrații variate a creat o muzică simfonică deosebit de atractivă. Spre deosebire de primele două suite care apelează la o orchestră cu suflători și coarde, cea de a treia solicită numai ansamblul de coarde. În această suită găsim teme de compozitori italieni anonimi (mișcările 1 și 3), apoi 6 arii de curte, unele lente, altele dansante, pe melodiile francezului Jean Baptiste Besard (mișcarea a doua), iar în final, teme de italianul Lodovico Roncalli.

Tot un dans adus în muzica de concert a secolului XX cu mare succes, de această dată din cu totul altă parte a lumii, a fost tangoul, grație creației compozitorului argentinian **Astor Piazzolla (1921-1992)**. Marea majoritate a lucrărilor sale conține ritmuri, melodii și armonii caracteristice tangoului, dar în structura lor intră și multe elemente de limbaj din muzica clasică, Piazzolla fiind elev al lui Alberto Ginastera și al Nadiei Boulanger. Compozitorul argentinian s-a dovedit de asemenea și un admirator al creației lui Bartók și Stravinsky. O influență asupra muzicii lui Piazzolla a venit și din domeniul jazzului pe care l-a cunoscut bine în anii adolescenței când a trăit la New York.

Cele patru ***Anotimpuri din Buenos Aires***, patru tangouri separate, reprezintă o replică la celebrul ciclu al lui Antonio Vivaldi, deși compozitorul argentinian nu a urmărit vreo asemănare cu lucrările acestuia și nici o unitate în seria de lucrări. Așezându-le altfel decât muzicianul italian, Piazzolla a compus în 1965 *Vara*, apoi în 1969, *Iarna*, *Primăvara* și *Toamna*.

O muzică plină de pasiune și culoare, cu nerv, dar și melodii învăluitoare, a introdus în repertoriul clasic, la începutul veacului XX, și spaniolul **Manuel De Falla (1876-1946)**. S-a format la Madrid, a trăit câțiva ani la Paris și s-a reîntors în Spania unde a creat capodopere nemuritoare, printre care și muzica baletului *Amorul vrăjitor*, inspirat de stilul flamenco. Începută în 1914, lucrarea aceasta a suferit numeroase schimbări, reprezentată fiind ca balet dar devenind încă din 1916 și una din piesele cele mai îndrăgite ale repertoriului simfonic. Introducerea creează atmosfera în care va avea loc povestea de dragoste din comunitatea gitană. ***Dansul ritual al focului*** este însă pagina cea mai celebră a lucrării, de o mare forță expresivă, în care eroina dansează cu spectrul fostului său iubit până când el piere definitiv în flăcări.

Francis Poulenc (1899-1963), unul dintre cei mai importanți compozitori francezi din secolul al XX-lea, a fost prieten cu marii poeți ai timpului, scriind numeroase lieduri pe versurile lor. În anul 1940, atras de poezia lui Guillaume Apollinaire, Poulenc compune cele cinci melodii grupate sub titlul *Banalități*. Cea de a doua din acest ciclu se numește simplu ***Hotel*** și ne apare ca o scurtă secvență din viața obișnuită a unei femei care stă, furată de vise, în magia fumului de țigară și privește soarele ce intră pe fereastră. Desenul melodic foarte aproape de rostirea vorbită se deapănă lent pe acordurile liniștite ale pianului.

Program

Tot în anul 1940 Poulenc compune și muzica de scenă la piesa *Léocadia* de Jean Anouilh, azi pierdută, dar din care a rămas doar fermecătorul vals, devenit apoi cel mai celebru lied al său, ***Drumurile iubirii***. Piesa ilustrează o stare de melancolie și regrete după o iubire pierdută.

Muzica lui **George Gershwin (1898-1937)** s-a remarcat în prima jumătate a veacului trecut printr-o culoare aparte, reușind să îndeplinească limbajul clasic european cu cel al jazzului american. La fel de originală s-a dovedit și creația inspirată din folclorul afro-american așa cum a realizat-o Gershwin mai ales în opera *Porgy și Bess* (1935). Aici, una din paginile foarte des cântate este aria ***Summertime***, un cântec de leagăn de mare farmec melodic prin care personajul Clara își liniștește copilul dându-i speranțe pentru o viață frumoasă. Gershwin a compus și foarte multe piese pentru spectacolele de varietăți de pe Broadway, piese care se bucură și astăzi de mare succes. Poate mai puțin cunoscut este cântecul în ritm de vals vienez intitulat ***By Strauss*** în care compozitorul declară, cu umor, că nu mai dorește să audă muzica celor ce obișnuiau să scrie pentru scena new-yorkeză (Irving Berlin, Jerome Kern, Cole Porter și chiar... George Gershwin), ci să asculte numai minunatele valsuri ale familiei Johann Strauss (tatăl și fiul).

Olga Grigorescu

Ansamblu

De la înființarea sa în 2009, **Plattform K+K Viena** reprezintă un grup dinamic și extrem de pasionat, format din muzicieni renumiți, considerat unul dintre cele mai multifacetate ansambluri de muzică de cameră din Austria. Ideea de a întemeia ansamblul sub forma unei platforme a apărut din dorința de a obține cea mai mare libertate artistică posibilă. Acesta simbolizează un mediu creativ care surprinde publicul cu o instrumentație dinamică. K+K face aluzie la regalitatea imperială a monarhiei habsburgice și, în același timp,

la fondatorul și directorul ansamblului, carismaticul Kirill Kobantschenko. Cu această configurație muzicală, violonistul de origine ucraineană al Orchestrei Filarmonicii din Viena și-a îndeplinit visul: să se inspire dintr-o multitudine de tradiții fără a fi limitat de niciuna dintre ele și să extindă limitele prin interpretarea unei muzici nemaiauzite de public. În afară de cântatul în orchestră, Kirill Kobantschenko este pasionat de muzica electronică.

Plattform K+K reprezintă o emblemă în cinstea casei sale muzicale, Viena, iar repertoriul abordat cuprinde lucrări muzicale mai puțin cunoscute, în special din secolul XX. Ansamblul colaborează cu artiști și soliști proeminenți.

Albumul „Vienna Calling!”, o călătorie fascinantă prin lumea muzicii clasice, a tangoului, a jazzului și a groove-ului a fost lansat de Deutsche Grammophon în 2018. Acesta pătrunde în diferite sfere și sentimente muzicale și este o mărturie a versatilității ansamblului. Electrizantul album „K+K Electric” pornește într-o călătorie a sferelor spre noi orizonturi muzicale, îmbinând sunetele clasice și electrice într-o manieră de virtuozitate.

Plattform K+K Viena concertează în cele mai prestigioase săli de concerte din Austria, cum ar fi Wiener Konzerthaus, Wiener Musikverein, Brucknerhaus Linz, Musikverein Graz și deschide în mod regulat legendarul Festival de la Salzburg. Ansamblul se bucură de o atenție globală prin aparițiile sale repetate în videoclipul de antrac al Concertului de Anul Nou al Filarmonicii din Viena. Printre cele mai importante proiecte internaționale se numără concertele la festivaluri importante din Europa și Asia, alături de Rolando Villazon, Olga Peretyatko, Valentina Nafornița, Fatma Said și Parov Stelar.

Prin comandarea unei compoziții noi la fiecare concert, Plattform K+K Viena dă viață unor piese muzicale necunoscute și descoperă conexiuni unice care stimulează imaginația și captivează un public larg.

Solistă

Născută în Moldova, **Valentina Nafornița** este considerată una dintre cele mai apreciate soprane ale generației sale. La scurt timp după ce a absolvit Universitatea Națională de Muzică din București, Valentina Nafornița a câștigat concursul BBC Cardiff Singer of the World și și-a început cariera internațională ca solistă de operă.

În calitate de membră a Operei de Stat din Viena, a reușit să abordeze un repertoriu vast. Interpretarea rolului Papagena din opera *Flautul fermecat* de Mozart a fost urmată de mai multe debuturi remarcabile, printre care rolurile Musetta (*La Bohème*), Susanna (*Le nozze di Figaro*), Pamina (*Die Zauberflöte*), Norina (*Don Pasquale*), Zerlina (*Don Giovanni*), Adina (*L'elisir d'amore*), Oscar (*Un ballo in maschera*) și Ilia (*Idomeneo*).

Debutul său în rolul Zerlina la Festivalul de la Salzburg în vara anului 2014 a fost urmat de apariții la Opera Națională din Paris (în rolul principal din *Iolanta*), Opera din Lausanne (în rolul Contessa din *Nozze di Figaro*), Operele de Stat din Hamburg, Berlin, Viena, München și La Scala din Milano.

Printre proiectele importante ale carierei sale se numără rolurile Helena în *Visul unei nopți de vară* de Britten la Opera de Stat din Viena, Musetta în *La Bohème* la Teatro de Liceu din Barcelona, Fiordiligi în *Così fan tutte* la Teatro del Maggio Musicale din Florența, precum și rolul în filmul operei *La Bohème* difuzat de RAI Italia.

În stagiunea 2022/2023 se va întoarce la Teatro del Maggio Musicale din Florența, unde va apărea pentru prima dată pe scenă în rolul Micaela din *Carmen*. De asemenea, își pregătește debutul în rolul Mimi din *La Bohème*, pe care îl va interpreta la Opera de Stat din Berlin.

Artista colaborează în mod regulat cu dirijori de renume mondial, precum Bertrand de Billy, Guillermo García Calvo, Karel Mark Chichon, Gustavo Dudamel, Ádám Fischer, Louis Langrée, Cristian Mandeal, Ingo Metzmacher, Kazushi Ono, Evelino Pidò, Peter Schneider și Franz Welser-Möst, Keri-Lynn Wilson, Simone Young și Massimo Zanetti.

Primul ei album, „Romance”, a fost lansat de casa de discuri Alpha în 2020 și a fost răsplătit cu recenzii laudative.

© Alex Iordache